

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

FONAMENTS PSICOLÒGICS PER A L'ACCIÓ SOCIOEDUCATIVA EN FAMÍLIA I INFÀNCIA EN RISC

Coordinació: ARMENGOL VALLS, BELEN

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	FONAMENTS PSICOLÒGICS PER A L'ACCIÓ SOCIOEDUCATIVA EN FAMÍLIA I INFÀNCIA EN RISC		
Codi	100955		
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA		
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter
	Grau en Educació Social	2	OBLIGATÒRIA
Modalitat	Presencial		
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6		
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8	4.2
	Nombre de grups	2	1
Coordinació	ARMENGOL VALLS, BELEN		
Departament/s	PSICOLOGIA, SOCIOLOGIA I TREBALL SOCIAL		
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.		
Idioma/es d'impartició	Català		

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ARMENGOL VALLS, BELEN	betlem.armengol@udl.cat	7,8	

Informació complementària de l'assignatura

La comunicació docent/alumne serà:

- A través de l'eina de missatges de campus virtual. Mai a través del correu institucional.
- No es respondran missatges els caps de setmana.
- Els correus s'intentaran respondre en un termini de 24/48 hores.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Relacionar l'anàlisi de la realitat amb les diferents estratègies d'intervenció socioeducativa
- Identificar entre els diferents models d'acció socioeducativa
- Comprendre la influència dels processos psicològics d'aprenentatge i desenvolupament en l'acció socioeducativa
- Valorar críticament les aportacions de les principals teories i enfocaments de la psicologia a la pràctica de l'Educació Social
- Expressar la necessitat d'una actitud empàtica, respectuosa, solidària i de confiança per a dur a terme correctament les estratègies d'acció socioeducativa
- Expressar correctament els principis bàsics del compromís ètic, respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans i els Drets de la Infància i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics
- Seleccionar, gestionar i utilitzar les Tecnologies de la Informació (TIC) en el disseny, aplicació i avaluació de diferents mitjants i tècniques d'acció socioeducativa
- Utilitzar correctament la llengua materna en les produccions i comunicacions

Competències

CG1: Desenvolupar una capacitat crítica, d'anàlisi, de síntesi, d'organització i de planificació.

CG4: Assumir el compromís de desenvolupament personal i professional amb un mateix i la comunitat.

CG5: Desenvolupar capacitat per a la selecció, gestió del coneixement i de la informació.

CT1: Tenir una correcta expressió oral i escrita.

CT3: Domicar les TIC.

CT4: Respectar ls drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics,

CE1: Comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics i legals que constitueixen l'ésser humà com a protagonista de l'educació.

CE3: Conèixerels supòsits filosòfics, pedagògics, psicològics, sociològics i antropològics de la intervenció socioeducativa i els seus àmbits d'actuació.

CE5: Saber utilitzar els procediments i tècniques sociopedagògiques per a la intervenció, la mediació i l'anàlisi de la realitat personal, familiar i comunitària i institucional amb vista a la resolució dels seus possibles conflictes.

CE9: Dissenyar i aplicar projectes d'iniciació a la investigació sobre el medi social i institucional en el qual es realitza la intervenció.

CE10: Dissenyar, utilitzar i avaluar els mitjans i recursos didàctics en la intervenció socioeducativa

Continguts fonamentals de l'assignatura

Tema 1:

Poblacions en situació de risc social: Concepte i procés de risc social. Factors i indicadors de risc, factors i indicadors de protecció. Trets psicològics que acompanyen els processos de risc social a la infància. Mancances i dèficits en el desenvolupament de l'infant. La relació entre les dificultats socio-emocionals i els processos de desenvolupament cognitiu.

Tema 2:

Els maltractaments infantils i familiars: Aspectes conceptuals: definició i indicadors de maltractament infantil. Elements per a la comprensió del maltractament. Tipologies de maltractament. Repercussions: en els processos cognitius i socioafectius: vincles, pèrdues i resiliència

Tema 3:

Característiques psicològiques dels adolescents i joves en situació de risc social: Perfil dels adolescents als CRAE's. Conductes de risc adictives. Trastorns de conducta. Perfil del menor infractor: els trastorns de la personalitat. El perfil específic dels menors amb delictes de violència intrafamiliar

Tema 4: *Aquest tema pot ser que tingui alguna modificació.*

Família amb alt grau de vulnerabilitat: Característiques, eixos en que es contempla, configuració i organització, perfil, conseqüències en els menors, intervenció, contextos professionals de canvi, instruments de treball, estratègies d'intervenció i factors de protecció.

Tema 5:

Bases psicològiques per a l'acompanyament tutorial com a estratègia socioeducativa. L'orientació humanista, el constructivisme i el model sistèmic, marc teòric de l'acció tutorial. L'acompanyament de l'educador/a en un CRAE: L'acció tutorial. El vincle relacional. Competències de l'educador/a –tutor/a. Empatia. Assertivitat

Tema 6:

Bases psicològiques per a la intervenció cognitiva i socioafectiva: Concepte de competències socials. Bases psicològiques: Les intel·ligències múltiples. La intel·ligència emocional. Les habilitats cognitives. Les habilitats socials i la comunicació assertiva. Creixement moral. Estratègies pel desenvolupament d'habilitats socials. Educació emocional. Programes de desenvolupament de competències socials

Eixos metodològics de l'assignatura

L'assignatura es desenvoluparà combinant sessions presencials a l'aula principalment tot i que no es descarta la possibilitat de fer alguna sessió no presencials síncrones i/o asíncrones. Sota aquesta modalitat formativa es combinaran estratègies didàctiques que, en el cas de les sessions presencials, preveuen la realització de pràctiques a l'aula, de treball en petit grup o individual, estudi de casos o sessions magistrals per a l'exposició de continguts teoricopràctics i la resolució de dubtes. En el cas de les sessions virtuals, preveuen la realització de videoconferències i altres estratègies d'ensenyament i aprenentatge de docència invertida, aprenentatge basat per problemes, estudi de casos, aprenentatge col·laboratiu i cooperatiu, treballs en grup o lectures.

Dins l'assignatura l'alumne tindrà un paper actiu en el seu aprenentatge mitjançant la participació i treball del temari

de l'assignatura combinat amb diferents eines metodològiques online i presencial.

Presencial (85%)

Lliçons magistrals i pràctiques individuals i en grup

No presencial (15%)

Classes online

Treball autònom: tractament de la informació (lectura, localització, selecció,...). Anàlisi i reflexió individual.

Treball cooperatiu: Pràctiques en grup.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Donada la situació d'incertesa generada per la pandèmia de la COVID-19, si la situació ho requereix, el professorat podrà adaptar el pla de desenvolupament de l'assignatura així com les estratègies metodològiques.

Les dates de la planificació del temari no son tancades, poden anar variant al llarg del trimestre.

Tema 1: del 12 de setembre al 3 d'octubre

Tema 2: del 9 d'octubre al 18 d'octubre

Tema 3: del 25 d'octubre al 5 de novembre

Tema 4: del 6 de novembre al 15 de novembre

Tema 5: del 16 de novembre al 1 de desembre

Tema 6: del 1 de desembre al 15 de desembre

Sistema d'avaluació

En el cas que l'alumne no aprovi l'assignatura, no se li guardarà cap de les evidències per al proper curs.

S'aplicarà la qualificació de "no presentat" sempre que l'alumne hagi realitzat un percentatge de menys del 30% de les activitats d'avaluació de l'assignatura. En el cas que hagi realitzat un 30% o més de les activitats d'avaluació, es posarà en l'acta la qualificació que li correspongui.

AVALUACIÓ seguint tres blocs d'avaluació:

1.- Pràctiques d'aula individuals i amb grup: 25% (No són recuperables)

Assistència i aprofitament al conjunt de pràctiques individuals i de grup que es realitzaran, per norma general, durant les sessions de grup mitjà tot i que en funció de la pràctica pot canviar-se a una sessió de grup gran els dilluns. És a dir, les pràctiques no sempre seran el mateix dia pot haver alguna d'elles que es desenvolupi dins l'horari de l'assignatura però no el dia de grup mitjà.

A l'horari habitual del grup mitjà i algun dia en grup gran es recollirà aleatòriament els exercicis pràctics realitzats durant el desenvolupament de la sessió.

La nota mínima per aprobar aquest bloc és d'un 7.

Les pràctiques d'aula no són recuperables, si es suspèn però amb la mitjana aprova es posa un 4,9.

2.- Prova escrita: 55%

Prova escrita amb preguntes de reflexió i desenvolupament sobre tot tipus de continguts treballats a la matèria. Els continguts es treballen a les classes de grup gran, amb les lectures ampliàtories d'algun tema i amb diferents activitats d'ensenyament/aprenentatge (webinars, debats, anàlisi de la premsa, anàlisi de casos, infografies...).

La nota mínima per fer mitja amb la resta d'evidències és d'un 4.

La nota màxima que es podrà obtenir en la recuperació de l'examen serà un 5.

El dia d'examen serà el

El dia de recuperació d'examen serà el

3.- Reflexió escrita: 20%

Comentari resumit, reflexiu i analític d'alguna/es de les pel·lícula/es del Cicle de Cinema "Educació i Adolescència" de la Càtedra Educació i Adolescència

Avaluació única

L'estudiant que ho desitgi tindrà dret a renunciar a l'avaluació contínua a l'inici del semestre i acollir-se a la modalitat d'avaluació alternativa, amb dos evidències d'avaluació final de la matèria. Per fer-ho haurà de presentar una instància a secretaria en el termini màxim fixat i aportar documentació justificativa d'activitat laboral i/o altres situacions personals.

L'avaluació única consisteix en dues evidències: 90% una prova escrita amb preguntes de desenvolupament sobre tots els continguts treballats i 10% "Comentari resumit, reflexiu i analític d'una de les pel·lícula/es del Cicle de Cinema "Educació i Adolescència" de la Càtedra Educació i Adolescència" que es fixarà al mes de setembre.

Les produccions dels alumnes han de ser originals. El plagi o la còpia en una única evidència d'avaluació és motiu suficient suspens de la evidència i pot comportar el suspens de la matèria. El professorat podrà utilitzar les eines i criteris anticòpia i antiplagi que consideri oportuns.

Els criteris d'avaluació de cada evidència, es trobaran a l'espai virtual de sakai la primera setmana lectiva.

L'assignatura quedarà a aprovada si el seu comput final dels tres blocs d'avaluació suma 5.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia bàsica:

AMORÓS, P & AYERBE, P. (2000): Intervención educativa en inadaptación social. Barcelona: Síntesis.

BALSELLS, M.A.; DEL ARCO, I.; MIÑAMBRES, A. (2009): La infancia en situación de riesgo social y sus familias. Lleida. Ed. Paris.

BRAVO, A. ; DEL VALLE, J. (COORD) (2009): Intervención socioeducativa en acogimiento residencial. Colección Documentos técnicos. Gobierno de Cantabria.

RODRIGO, M.J. Y MAIQUEZ, M.L. (2008): Preservación familiar: un enfoque positivo para la intervención con familias. Madrid: ed. Pirámide.

BARUDY, J. (2011): El dolor invisible de la infancia. Ed. Paidós

CIRILO, S. (2010): Malos padres. Ed.

Bibliografia ampliada/complementaria

ALSINET, C. (2000): El bienestar en la infancia. Lleida: Pagès editors.

AMORÓS, P.; JIMÉNEZ,J.; MOLINA,C.; PASTOR,C.;CIRERA,L. y MARTÍN,D. (2005): Programa de formación para el acogimiento en familia extensa. Obra social. Fundació La Caixa. Barcelona.

BALSELLS, M.A. (2007): Orientaciones para promover acciones socioeducativas con familias en situación de riesgo social Guía para la gestión de centros educativos (online) 4º actualización 04-2007

BALSELLS, M.A. & ALSINET,C. (2000): Infancia y adolescencia en riesgo social. Lleida. Milenium

CANTÓN,J. Y CORTÉS,R. (1997): Malos tratos y abuso sexual infantil: causas, consecuencias e intervención. Madrid: siglo XXI.

CANTÓN,J. Y CORTÉS,R. (2000): El apego del niño a sus cuidadores: evaluación, antecedentes y consecuencias para el desarrollo. Madrid: Alianza Editorial

MUÑOZ,V. (2005): Educar para la resiliencia. Un cambio de mirada en las situaciones de riesgo social. Rev. Complutense de Educación, vol. 16, nº1, pag. 107-124

GUASCH,M. & PONCE,C. (2002): ¿Que significa intervenir educativamente en desadaptación social? Barcelona: ICE Universitat de Barcelona

Webgrafia:

<http://www.ciimu.org>

<http://www.gencat.cat>

<http://www.eduso.net>

<http://www.fedaia.org>

<http://www.feset.dk>